

EEN NATTE ATTRACTIE UIT 1894 : LEBON'S AQUARIUM.

6174

Iedereen herinnert zich wellicht het duistere aquarium boven de zaal "El Mar" aan de Pastoor Pypestraat. De slechte situering van het overigens interessante maritiem museum, de verloedering en de rommelige indruk die de langwerpige ruimte op de bezoeker naliet, maakte het al gauw tot een kwijnend bedrijf. Enkele jaren geleden sloot het dan ook voorgoed zijn deuren en daarmee kwam helaas een einde aan het hoofdstuk "Oostendse aquaria".

De geschiedenis van de Oostendse aquaria neemt eigenlijk een aanvang in 1843 : toen immers richtte de bekende Leuvense professor Pierre VAN BENEDEN hier op eigen kosten een zeewetenschappelijk laboratorium met aquarium in. Het was een der eerste dergelijke installaties uit de zoologische geschiedenis. Naar verluidt kwamen hier eminente geleerden als EHRENBERG, LIEBIG, QUATREFAGES en MULLER met VAN BENEDEN samenwerken.

In die jaren ontdekte de immer op nieuwe sensaties beluste 19de eeuwse toerist het plezier van deze verzamelingen levende vis en in vele steden begon men met een aquarium als toeristische trekpleister. Vooral de aquaria te Parijs en Napoli waren beroemd.

In Oostende was het de gekende fotograaf LEBON die de grote promotor van de aquarium-idee werd : onder zijn fotostudio's, hoek Louisastraat-Van Iseghemlaan (dicht bij zee dus) had hij stevige gewelfde sousterrains, die dateerden uit het Hollands tijdvak (1815-1830) en die als kazematten voor de artillerie dienst hadden gedaan ; alles samen zo'n goede 490 m², met 25m gevel langs de Van Iseghemlaan en 17m gevel langs de Louisastraat. Deze koele onderaardse ruimten waren in 1893 ongebruikt en LEBON besliste daar zijn aquarium in te richten. Daartoe ging hij zijn licht opsteken bij bestaande aquaria in Duitsland, Frankrijk, Groot-Brittannië en Nederland. Hij zag wat er daar zo allemaal fout liep en zodanig kon hij te Oostende van meetaf aan heel wat euvels vermijden (de vissterfte in de aquaria was soms enorm : zo waren de visbakken in de Wereldtentoonstelling van 1894 te Antwerpen enkele dagen na de opening reeds zo goed als ontvolkt en in Bordeaux had men ook grote problemen om de vissen in leven te houden).

Samen met de amateur-ichtyoloog Ed. LANZWEERT en de electro-ingenieur G. COBBAERT stichtte LEBON een sociëteit en begin 1894 namen hun aquariumplannen vaste vormen aan. In februari '94 begonnen de eigenlijke werkzaamheden in het sousterrain. Er waren in feite vier sousterrains waarvan er in 1894 twee in gereedheid werden gebracht (de twee andere volgden in 1895). Er waren zes waterreservoirs met een capaciteit van 250 m³, die zorgden voor de voeding van een twintigtal visbakken, zowel voor zoet- als voor zeewatervissen. Het aantal m³ zou in de volgende jaren uitgebreid worden. De modernste technieken werden aangewend om de vissen in optimale omstandigheden te laten gedijen : het water werd constant verversd, gefilterd en van zuurstof voorzien. De installatie functioneerde met een "ACME"-gasmotor, een stel druk- en zuigpompen en het nieuwste model luchtpomp, aangeraden door het Musée d'Histoire Naturelle te Parijs. Ingenieur COBBAERT zal zich wel gelukkig gevoeld hebben tussen al deze machinerieën !

Vlaams Instituut voor de Zee
Flanders Marine Institute

Ed. LANZWEERT exposeerde zijn grote verzameling schelpen en andere maritieme snuisterijen in het kleine museum dat bij het aquarium behoorde. LEBON van zijn kant liet uit de Antillen (waar hij zakenbe-
langen had) exotische zeedieren en -planten overbrengen. Op langere
termijn voorzag LEBON zelfs een wetenschappelijk labo voor vorsers.
De Stad Oostende toonde zich ten zeerste ingenomen met LEBON's opzet
en trok 1.000 F. uit. Deze som werd onder vorm van premies uitgedeeld
aan vissers die wilden helpen om het aquarium met levende specimen te
vullen. G. COBBAERT stelde zelfs een vissersschip ter beschikking,
speciaal om het levende museum te bevoorraden.

Eind juni '94 waren de werkzaamheden voltooid : een schattig
paviljoentje prijkte op het pleintje voor fotostudio LEBON. Het mar-
keerde de ingang tot het aquarium. Een trap leidde naar het sousterrain.
De zalen, die via de visbakken gefilterd licht ontvingen en 's zomers
zeer fris bleven, waren versierd met kunstrotsen, schelpen, visnetten
en boompjes die voor de groene nooit zorgden. Op zaterdag 30 juni dan,
werd het aquarium aan het stadsbestuur en de pers voorgesteld. De kran-
ten (L'Echo d'Ostende, La Saison d'Ostende, La Meuse...) waren unaniem
enthousiast. De genodigden zagen twee allees in de sousterrains : de
ene was voorbehouden aan de zoetwatervissen (barbelen, voorns, grondels,
snoeken, karpers, baarzen, forellen, zalmen, paling, brasems...) terwijl
de andere allee de Noordzeervis liet zien (kreeften, langoesten, zee-
naalden, roggen, heremietkreeften, garnaal, schelvis, pladijs, tarbot,
kabeljauw, kongeraal, sardines, hondshaaien, wijting, heilbot en ook
zeeanemonen).

Zondag 1 juli 1894 was de officiële openingsdag. De ingangsprijs
was 50 centimes en een seizoenabonnement kostte niet meer dan 2,5 F.
Oostende-Belle-Epoque was weer een attractie rijker...

Norbert Hostyn

ANTIQUARISCHE PRIJZEN.

Een Antwerpse antiquariaatsboekhandel signaleert in zijn catalogus:

Derolez, M.A. : Onze oude vissers en hun bedrijf. 1950 500 F.
Despot, E. : Vlaamsche zeevissers. 1942 500 F.

Terwijl dat een antiquariaat uit Luik aanbiedt :

Mars : Croquis de plage (Blankenberghe, Heyst, Knocke, Wenduyne,
Le Cocq-sur-Mer. ca 1890 1.600 F.

O.V.

EEN ODE AAN OOSTENDE DOOR TWEE KUNSTENAARS MET POETISCH GEMOED.

Simone Kuhnen de la Coeuillerie is begaafd met een verfijnde
geest en een meevoelend hart. In de Franse taal schrijft zij mooie
gedichten, zowel in traditionele stijl als in vrije versvorm.

Hier volgt een voorbeeld van haar onbetwistbaar talent, dat
echter soms gepaard gaat met enige overdaad.

De dichter Daan Boens, over wie O. Vilain schreef in "Langs 't
hard zand", werd als geboren Oostendenaar ontroerd en "hertaalde"
welsprekend deze ruiker verzen.